

Härnösands kommuns revisorer

Till
Kommunstyrelsen

För kännedom:
Kommunfullmäktiges presidium

2021-02-11

Revisionsrapport ”Grundläggande granskning”

KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört en grundläggande granskning för att bedöma om nämnden har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Revisionen önskar att kommunstyrelsen lämnar synpunkter på de slutsatser som finns redovisade i rapporten senast den 17 maj 2021. Av svaret bör det framgå vilka eventuella åtgärder som ska vidtas och när de beräknas vara genomförda.

Svaret skickas till Lena Medin, KPMG (mailadress lana.medin@kpmg.se) för vidarebefordran till revisorerna.

För Härnösands kommuns revisorer

Sigge Tjernlund
Ordförande

Ingrid Flodin
Vice ordförande

Bo-Anders Öberg
2:a vice ordförande

Grundläggande granskning - kommunstyrelsen

Rapport

Härnösands kommun

KPMG AB

2021-02-11

Antal sidor 8

Härnösands kommun
Grundläggande granskning - kommunstyrelsen

2021-02-11

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	3
2.1	Syfte och revisionsfråga	3
2.2	Revisionskriterier	3
2.3	Metod	3
3	Kommentarer till granskning år 2019	4
4	Resultat av granskningen	5
4.1	Målstyrning	5
4.2	Ekonomistyrning	6
4.3	Uppföljning av intern kontroll	7
5	Risker och utmaningar identifierade av styrelsen	8
6	Slutsats och rekommendationer	8

1 Sammanfattning

Kommunallagen (KL 12 kap 1§) ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde.

Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisnings-system och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen behöver säkerställa styrning och uppföljning mot kommunfullmäktiges mål samt förstärka arbetet med intern kontroll.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- undersöka varför så få har svarat och gå igenom resultatet av enkäten tillsammans med våra slutsatser, se avsnitt 4
- se över styrning och uppföljning mot kommunfullmäktiges mål, se avsnitt 4.1
- förstärka arbetet med intern kontroll, se avsnitt 4.3

2 Inledning/bakgrund

Kommunallagen (KL 12 kap 1§) ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde.

Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisnings-system och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

2.1 Syfte och revisionsfråga

Det övergripande syftet med den grundläggande granskningen är att bedöma om styrelse och nämnder har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. I årets granskning avser revisorerna att särskilt följa styrelsens och nämndens ekonomistyrning.

Resultatet av granskningen ligger till grund för revisorernas ansvarsprövning tillsammans med övriga granskningar.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

— Kommunallagen (2017:725)

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av underlag som erhållits av styrelsen och inhämtas från hemsida, bl.a. protokoll, verksamhetsplan, delårsrapport, internkontrollplan.
- KPMG har tillsammans med revisionen har träffat presidiet

Rapporten är faktakontrollerad av kommunstyrelsens ordförande och kommundirektör

3 Kommentarer till granskning år 2019

KPMG genomförde på uppdrag av kommunens revisorer en motsvarande granskning år 2019. Kommunstyrelsen svarade på rekommendationerna:

Styrning och uppföljning mot kommunfullmäktiges mål

Kommunstyrelsen tar till sig revisionens synpunkter och rekommendationer och menar att de utvecklingsprocesser som startade i slutet av 2019 och som pågår under 2020 kommer att fullgöra revisionens rekommendationer, men att det inte är fullt implementerade förrän 2021.

Styrleden är ett genomgripande arbete för att se över planering, genomförande och uppföljning i kommunstyrelsen och organisationens stora processer. Processerna avser verksamhetsplanering, budgetprocessen och uppföljning. I alla processer ingår mål, måluppfyllelse och uppföljning av densamma. Nyckeltal som spelar mot kommunstyrelsens mål och resultatuppdrag tydliggörs för att säkerställa att de och arbetet bidrar till ökad måluppfyllelse. I kommunstyrelsens uppsiktsplikt kommer det inför 2021 att tydliggöras i riktlinje för uppsiktsplikten hur uppföljningen ska genomföras, av vem och när. Kommunstyrelsen anser att måluppfyllelsen är en viktig del av uppsiktsplikten och att uppföljningen kan ske på flera olika sätt.

Internkontroll

Kommunstyrelsen tar till sig av revisionens synpunkter och rekommendationer för att stärka arbetet med internkontroll. Kontrollpunkter som följs upp en gång per år kommer att finnas kvar i viss mån, då de är värdefulla att följa upp i relation till andra jämförbara kommuner.

Dessa åtgärder kommer att vidtas inför beslut om internkontrollplan i kommunstyrelsen för 2021:

- Upprättande av bruttorisklista som är kopplade till verksamhetsprocesserna, med tillhörande risk och väsentlighetsanalys som grund för beslut och prioriteringar av internkontrollpunkter för kommande år.
- Upprätta fler uppföljningsmoment för interna kontrollpunkter under året, i de kontrollpunkter det är möjligt att göra förbättringsåtgärder under året.
- Att genom rutinbeskrivningar i förvaltningen, implementera ovanstående.

4 Resultat av granskningen

Enkäten har skickats till 30 ledamöter. Åtta ordinarie ledamöter och sju ersättare har svarat.

Vi anser att det är väsentligt att revisionens granskningar beaktas. Vi rekommenderar att styrelsen undersöker varför så få har svarat samt att styrelsen går igenom resultatet av enkäten tillsammans med våra slutsatser.

4.1 Målstyrning

1	Mål och måluppfyllelse	Antal		
		Ja	Nej	Vet ej
1.1	Har styrelsen fastställt verksamhetsmål som är tydligt kopplade till KF:s mål?	13	1	1
1.2	Har styrelsen formulerat verksamhetsmålen så att de är mätbara? ¹	10	1	4
1.3	Följer styrelsen upp hur verksamhetsmålen utvecklas under året? ²	13	2	
1.4	Har styrelsen beslutat om åtgärder vid brister i måluppfyllelsen?	8	2	5

Kommunstyrelsen beslutade den 3 december 2019³ att anta verksamhetsplan för år 2020.

Av verksamhetsplanen framgår de kommunövergripande målen samt de åtta tilldelade resultatuppdragen med tillhörande styrtal för styrelsens verksamhet. Vi noterar att det inte framgår någon tydlig koppling mellan den planerade verksamheten för året och styrelsens resultatuppdrag. Det framgår inte heller när resultatuppdragen ska följas upp.

Vi har tagit del av styrelsens delårsrapport och noterar att styrelsen har följt upp samtliga resultatuppdrag med tillhörande styrtal. Av dessa bedöms två resultatuppdrag vara uppnådda vid årets slut, två resultatuppdrag bedöms vara delvis uppnådda och fyra resultatuppdrag bedöms inte uppfyllas. Covid-19 uppges vara bidragande till den bristande måluppfyllelsen. Styrelsen har inte beslutat om några måluppfyllande åtgärder.

Av delårsrapporten framgår att styrelsen även följt upp korttidssjukfrånvaron vilket är, såsom vi uppfattar det, ett nytt resultatuppdrag med koppling till fullmäktiges mål avseende Framtidens arbetsgivare. Per sista augusti bedömer styrelsen att resultatuppdraget delvis kommer att uppnås vid årets slut.

¹ Ledamöter har till fråga 1.2 kommenterat att vissa mål är svåra att mäta under löpande verksamhetsår

² En ledamot har till fråga 1.3 kommenterat att det behöves bättre kontinuitet

³ KS 2019-12-03 § 191

4.1.1 Bedömning

Vi anser att det är svårt att utifrån styrelsens verksamhetsplan bedöma i vilken mån den planerade verksamheten för året ska bidra till uppfyllelse av de tilldelade resultatuppgifterna. Vi bedömer att styrelsen bör precisera vilka aktiviteter som ska genomföras för att nå resultatuppgifterna.

Vidare anser vi att det är viktigt att styrelsen vid identifierade brister vidtar måloppfyllande åtgärder. Detta för att säkerställa en ändamålsenlig styrning mot kommunfullmäktiges mål.

4.2 Ekonomistyrning

2	Ekonomistyrning	Antal		
		Ja	Nej	Vet ej
2.1	Har styrelsen fastställt en budget i balans?	11	2	2
2.2	Följer styrelsen upp ekonomin och upprättar prognoser tillräckligt under året? ⁴	13	2	
2.3	Har styrelsen fattat beslut om tillräckliga åtgärder för att uppnå budget?	11	3	1
2.4	Har styrelsen redovisat en konsekvensanalys till KF i de fall budget inte anses stå i relation till uppdraget?	4	2	9

Kommunstyrelsens budget uppgår till 289 mnkr för verksamhetens nettokostnader.

Styrelsen har följt upp ekonomin vid tertiäl 1 per 2020-04-30⁵ och vid tertiäl 2 per 2020-08-31. Enligt tertiälrapport 1 per sista april är utfallet - 3,4 mnkr och helårsprognosen uppgår till +0,7 mnkr.

Vid delårsrapporten per sista augusti är utfallet positivt, 2,5 mnkr, och prognosen 9,1 mnkr. Prognosen förklaras bl.a. av ej genomförda satsningar på heltidsprojekt, ej tillsatta tjänster samt minskade kostnader för resor och kursavgifter.

4.2.1 Bedömning

Vi har inga kommentarer.

⁴ En ledamot har till fråga 2.2 kommenterat att kommunikationen till ersättarna har varit bristfällig

⁵ KS 2020-06-02 § 83

4.3 Uppföljning av intern kontroll

3	Intern kontroll	Antal		
		Ja	Nej	Vet ej
3.1	Finns det en fastställd årlig plan för uppföljning av den interna kontrollen?	15		
3.2	Är styrelsen delaktig i risk- och väsentlighetsanalysen som ligger till grund för planen? ⁶	8	2	5
3.3	Rapporteras resultat från arbetet med intern kontroll till styrelsen?	12	1	2
3.4	Fattas beslut eller ges direktiv vid konstaterade avvikelser/brister?	10	1	4

Kommunstyrelsen har upprättat en internkontrollplan för år 2020 som bygger på sex kontrollpunkter. Till grund för internkontrollplanen ligger en riskbedömning med utgångspunkt från det övergripande målet "Välskött och stabil ekonomi".

Vi har inte tagit del av någon risk- och väsentlighetsanalys till grund för varför detta område valdes ut till internkontrollplanen.

Vi har inte tagit del av någon uppföljning av internkontroll.

4.3.1 Bedömning

Vi anser likt föregående år att en risk- och väsentlighetsanalys bör ligga till grund för uppföljning av den interna kontrollen. Detta för att säkerställa att de mest väsentliga riskerna som finns inom verksamhetens områden identifieras för uppföljning av intern kontroll.

Styrelsen är ytterst ansvarig för att den interna kontrollen blir effektiv. Vi ser därför positivt på att styrelsen inför år 2021 avser upprätta en bruttorisklista kopplad till verksamhetsprocesserna till grund för prioritering och beslut av internkontrollpunkter.

⁶ Ledamöter har till fråga 3.2 kommenterat att de är osäkra om styrelsen är delaktig och hänvisar till styrelsens arbetsutskott.

5 Risker och utmaningar identifierade av styrelsen

Styrelsen har identifierat följande som utmaningar:

- Ökad arbetslöshet
- Minskad befolkningsmängd
- Det ekonomiska läget
- Utveckling av skatteintäkter och statsbidrag
- Följder av covid-19
- Naturkatastrofer

6 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen behöver säkerställa styrning och uppföljning mot kommunfullmäktiges mål samt förstärka arbetet med intern kontroll.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- undersöka varför så få har svarat och gå igenom resultatet av enkäten tillsammans med våra slutsatser, se avsnitt 4
- se över styrning och uppföljning mot kommunfullmäktiges mål, se avsnitt 4.1
- förstärka arbetet med intern kontroll

Datum som ovan

KPMG AB

Lena Medin
Certifierad kommunal revisor

Klara Engström
Kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.